

Ilta-Sanomien (8.4.) gallupin mukaan 91 % suomalaisista haluaa jatkossakin valita *presidentin* suoralla kansanvaalilla. 91 %! Näin suurta enemmistöä hyvin harva asia saa gallupeissa taakseen – samaan yltää lähinnä Alkon monopolin kannatus väkevien juomien myynnissä. Eikä tämä gallup edusta muutosta, vaan varsin pitkää mielipidetiedustelujen linjaa. Lähes yhtä suuri enemmistö kannattaa niiden mukaan myös presidentin valtaoikeuksien säilyttämistä nykyisellään.

Suomen kansa pitää siis nykyisestä presidentti-instituutiosta kovasti. Silti se ei tunnu kelpaavan sen paremmin ns. intellektuellien enemmistölle kuin suurelle osalle erivärisestä puolue-elitistäkään. Erityisesti perinteiselle vasemmistolle tämä tuntuu olevan hankala pala. Tätä on perusteltu historiallisella painolastilla, että presidentistä haluttiin aikanaan tehdä eduskunnan yläpuolella oleva, demokratian ohittava valtakeskus, ja siksi siitä halutaan päästä eroon. Mutta: sittemmin presidentiltä on viety tärkeimmät ”ylivallan” oikeudet (hallituksen nimitys, eduskunnan hajottaminen) ja sidottu presidentti vallankäytössään hallitukseen – ja siirretty valitsijamiesvaalista suoraan kansanvaaliin.

Silti tai juuri siksi presidentti tuntuu edelleen pahasti hier-

tävän, sillä vasemmiston mielestä pitäisi siirtyä lähemmäs ”parlamentaarista demokratiaa”. Vasemmistolle (ja lähes kaikkien puolueiden eliiteille) ”parlamentaarinen demokratia” taitaa tarkoittaa nimenomaan *välillistä* demokratiaa. Kansa toki saa valita edustajia, kunhan nämä edustajat sitten vasta valitsevat hallituksen tai presidentin. Välillinen demokratia nimittäin nostaa todelliseksi valitsijoiksi kansan sijasta kansan edustajat – poliittisen eliitin, joka sitten keskinäisillä sopimuksillaan kykenee sopimaan kansakunnan hallinnasta ns. parhain päin.

Ehkä juuri tästä syystä nyt keväällä demareiden piirissä esiin nostettu vaatimus puoluejohtajan valitsemisesta suoralla jäsenvaalilla herätti ja näyttää edelleen herättävän puoluejohdon piirissä niin suurta ja tunteenomaista torjuntaa. Samantyyppinen torjunta tuntuu leijuvan nykyisen presidentti-instituution ympärillä. Presidentiksi valitaan suoralla kansanvaalilla, ja valituksihan voi tulla kuka tahansa – sellainen, josta poliittinen eliitti ei saa mahdollisuutta keskenään sopia.

”Liiketaloustieteilijät Timothy Judge ja Daniel Cable halusivat selvittää, onko *pituudesta* koituva arvonnousu pelkkä myynti. He löysivät 45 tutkimusta, joissa oli raportoitu pituuden ja työelämässä menestymisen välinen korrelaatio. Judge ja Cable tekivät tutkimuksista niin sanotun meta-analyysin. Sen tulos oli, että pituus selittää menes-

tyksen vaihtelusta 5–25 %. Yksilötason aineistossa tällaiset luvut ovat hämmästyttävän korkeita. Vain älykkyydellä on ennuudesta tiedetty olevan yhtä vahva yhteys menestykseen.

Tätäkin tärkeämpi tulos oli se, että pituuden ja pätevyuden välinen yhteys syntyy katsojan päässä. Todellista työsuoritusta pituus ennustaa heikosti, mutta esimiesten ja työtovereiden arvostuksella mitattua pärjäämistä erittäin hyvin.

Judge ja Cable tekivät lisäksi oman tutkimuksen neljällä alkuperäisaineistolla selvittääkseen, johtuiko pituuden ja menestyksen välinen yhteys jostakin kolmannesta tekijästä, kuten suku- puolesta tai älykkyydestä. Menestyksen mittarina he käyttivät tuloja. Kaikki kolme tekijää ennustivat tulotasoa toisistaan riippumatta ja suunnilleen yhtä hyvin.

Tutkijoiden tuloksista voi karkeasti laskea, paljonko on päätkien euro pitkien euroon verrattuna. Se on samaa luokkaa kuin paljon puhuttu naisten euro. Reformistien kannattaa siis kirjoittaa tasa-arvolaki uudelleen. Muutoin alhaisen suunnalta voi kajahtaa huuto: ”Kaikkien maiden pätkät, liittykää yhteen!” (Perti Töttö, HS 29.4.)

Raija Julkusella on tässä YP:n numerossa Avauksia-osaston juttu, jossa hän arvioi General Intellect -ryhmän (GI) näkemyksiä, pitkälti tuoreen ”Vasemmisto etsii työtä” -kirjan pohjalta. Julkusen lopullisesta juttuversio-osta jäi pois kohta, joka kannattaa erikseen kirjata tähän:

”GI:n perusväite on, että uuden työn tekijät eivät tunne itseään enää työväkeen, työväenluokkaan tai työpaikkoihin kuuluviksi. Mutta jos on näin, että sen tekijät eivät tunne enää itseään työväkeen kuuluviksi, niin miksi suomalainen oikeisto on kaapannut vasemmiston symbolit eli työväen, työväenliikkeen, työväen presidentin, työmiehet ja työnaiset?”

Ja kaapannut tavalla, joka taausti loukkaa niitä vanhoja ihmisiä, joiden läheiset taistelivat ja ehkä menehtyivät punaisten riveissä ja jotka koko ikänsä ovat toimineet työväenliikkeessä. Heiltä riistetään jotain emotionaalaisesti hyvin tärkeää, talkootyötä myöten!”

”Helene Aarseth (2007) on tutkinut sellaisia akateemisia kahden uran perheitä, joissa tietoisesti tavoitellaan sukupuolten tasa-arvoa, voisi sanoa kahden autonomisen yksilön tasa-arvoista suhdetta. Parit kokevat huomattavaa jännitettä emotionaalista intiimisyyttä koskevien suurten vaatimusten ja jokapäiväisen elämän pyörittämisen välillä. ’Meille kahdelle’ ei jäänyt paljontakaan energiaa etenkin, kun keskiluokkaiset perheet investoivat paljon lapsiin ja näiden tulevaisuuteen. Jääkö jaettava vain arkielämää hallinnoiva kumppanuus, ’pelottava tyhjyys’ tai yhteinen väsymys?”

Aarsethin parit ratkoivat keskinäisen suhteen tyhjentymistä paradoksaalisesti uusilla aikaa ja työtä vaativilla projekteilla, kuten omakotitalon tai kesämökin rakentamisella. Rakentaminen on romanttisen suhteen ilmentymä, ja siihen sijoitetut yhteiset unelmat tekevät parisuhteesta itsestään yhtä vakavan asian kuin

työ ja lapset ovat. ’Sementin tekeminen’ yhdessä sementoi parisuhteen ja elvyttää sitä. Yhteisillä unelmissa varustetut ja erotoidut projektit häivyttävät takalalalle arkisia trivialeetteja, kysymyksiä siitä, kuka pesee vessan, tiskaa astiat ja hakee lapset päiväkodista, vaikka ne samalla syövät niukkaa aikaa.” (*Raija Julkunen*: Uuden työn paradoksit. Vastapaino 2008, s. 225)

Riitta Hildénin ja Ulpu Iivarin haastattelukirjassa ”Suuret ikäluokat luokkakuvassa/Mitä meistä tuli” (Ajatus Kirjat 2008) kolmetoista suomalaista vaikuttajaa piirtää kukin vaiheistaan pienoiselämäkerran. Yksi kirjan henkilöistä on Tilastokeskuksen pääjohtaja *Heli Jeskanen-Sundström* (s. 1947), joka muuntaa tilastollisen tietämyksensä ”filosofiaksi” näin:

”Jeskanen-Sundström sanoo, että elämässä on aika turha huolehtia mistään etukäteen. Jos riskit eivät toteudu, on surrut turhaan, jos toteutuvat, ei ennakkosuremisesta ole kuitenkaan ollut juuri hyötyä.

”Tiedän että on ihmisiä, joilla on kuusikymppisinä vanhuuden hoitopaikka jo tiedossa ja hautapaikkakin valmiina. Minulle sellainen varautuminen on vierasta.”

”Sunnuntai-iltapäivät tapaavat pysähtyä omituiseksi pitkävetisyydeksi. Ne täyttyvät voimattomasta odotuksesta. Hiljaisilta ja pölyisiltä kaduilta eivät puutu kuin tuulessa laiskasti kiertävät preeriapallot.

Kersana muistan sunnuntai-ahdistuksen johtuneen edessä häilyvästä kouluviikosta. Lauan-

tain ja sunnuntain välinen yö seiso vielä turvallisena suojamuurina tulevan viikon koettelemuksia vastaan, mutta sunnuntaina ruotsintunnit ja uimaopetus tulivat jo iholle. Myöhemmin olen huomannut sunnuntain ruoppaavan synkkää energiaansa menneestä, siitä mitä on tullut tehtyä pieleen, ja varsinkin siitä, mitä ei ole tullut tehtyä ollenkaan.

Sunnuntai on köyhän miehen aamuyö. Aamuyön tavoin sillä on ankarat kertomensa, joilla se paisuttaa arkisen päivämäärän pieniksi tietämättä huolet kohtuuttoman isoiksi. Sunnuntailta ja aamuyöltä puuttuu suhteellisuudentaju.” (*Arno Kotro*, Metro 5.5.)

Janne Saarikivi kirjoittaa Parnassossa (2/08) ”Avoimen kirjeen kansalle” ja toteaa mm. näin:

”Kieli on sinulle tärkeä asia. Siksi kirjoitan sinulle hieman moittien. Enhän itse ole nimitäin kansaa vaan lukeneistoa. Olen sinun rahoillasi koulutettu kielitietäjä, sinun ahdistustasi varten. Rauhoitu kansa hyvä! Sinä et tiedä kielestä mitään. Kyllä asiantuntija tietää. Se on oikeasti *viipeellä ja viiniä*. Tiedämme sen ihan varmaan. Te vain luulette, mitä milloinkin.

Ahdistunut pilkunviilauksella ei ole teidän asianne vaan meidän. Hallitsemme sen, koska tunnemme kielen taivutustyyppit ja historian, sen kehitystä ohjaavat voimat. Niitä olemme pöntänneet päähämme vuosina, jolloin olisi oikeasti pitänyt naida naapuripulpetin tyttöjä.

Sanojen maailma on ainoa lohtumme ja tunnemme sen liiankin hyvin. Siksi pyydän, kansa hyvä: pidä sinä elämä, mutta jätä meille sanat!”